

Список використаних джерел

1. Безчотнікова С. Електронне управління в інформаційній політиці системи місцевого самоврядування промислового міста [Електронний ресурс] / С. Безчотнікова // Український науковий журнал «Освіта регіону». — Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/824>. — Назва з екрана.
2. Пашковська М. Поняття транспарентності в сучасній науці [Електронний ресурс] / М. Пашковська // Ефективність державного управління: зб. наук. праць. — 2013. — Вип. 34. — С. 135–143. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2013_34_16. — Назва з екрана.
3. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>. — Назва з екрана.
4. Nakikur Rahman. Chapter 2 Framework of E-governance at the Local Government Level / Nakikur Rahman [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.academia.edu/1588296/Framework_of_e-Governance_at_the_Local_Government_Level. — Назва з екрана.

Грина Динник,

*аспірантка кафедри філософії, теорії
та історії державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України*

ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМНИХ РЕФОРМ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Протягом першого півріччя 2015 р., як і в 2014 р., слово «реформа» було чи не найвживанішим усіма засобами інформації при висвітленні суспільних, політичних та економічних реалій в Україні. Слід зазначити, що процес реформ у кожній країні має національну неповторність та унікальність. Тому, запозичуючи певний узагальнений досвід інших країн, слід зважати як на певну умовність універсальних складових успішної реформи, так і на різну роль у реформі специфічних факторів, відмінних для кожної країни [2, с. 5].

Саме з позицій такого підходу слід оцінювати ефективність тих ключових елементів, які склали основу реформаторських перетворень у більшості країн [1; 3; 8–10]:

- довіра населення;
- інклюзивність реформ шляхом залучення до процесу їх проведення широкого кола зацікавлених у ефективності та дієвості реформ учасників, з акцентом на підвищенні ролі громадянського суспільства через залучення його представників до найважливіших політичних та економічних інституцій;

- налагодження співпраці між різними інститутами задля досягнення запланованого результату, разом із стратегічним використанням комунікацій;
- процес «творчого руйнування» (*creative destruction*), що передбачає перехід до інноваційного шляху розвитку через впровадження інновацій і ухвалення нестандартних рішень;
- ціннісна основа та водночас межі проведення реформ — права і свободи людини та їх гарантії, які не можуть бути скасовані, а зміст та обсяг існуючих прав і свобод не може бути звужений.

Процесу реформ в Україні також притаманні власні особливості, одна з яких пов'язана зі сферою прав і свобод людини. Так, оцінивши основні тенденції щодо порушень прав людини в Україні протягом 2014–2015 рр., правозахисники дійшли висновку, що основні зусилля держави витрачаються на військовий конфлікт і боротьбу з корупцією, а права людини натомість потерпають [4].

Тобто істотно нівелюється дія одного з основоположних критеріїв успіху будь-якої реформи — її ціннісна основа та межі проведення, що, своєю чергою, впливає на рівень її ефективності [5].

Україна підписала Європейську Конвенцію із захисту прав людини і основоположних свобод, яка народилася внаслідок Другої світової війни, аби ці жахливі події не повторилися знову. Нинішнє розуміння прав людини сягає набагато далі, ніж те, що мали на увазі під цим визначенням 60 років тому, після геноциду, концтаборів, апартеїду, колоніалізму й диктаторства. Сьогодні права людини прагнуть охопити практично всі аспекти повсякденного життя, розмиваючи

чіткість основоположних норм. І це робить неможливим для держави надати відповідні права [7].

Початкова ідея полягала в тому, щоби проголосити певний набір фундаментальних прав, а не диктувати всю систему моральних засад. Дослідники Конвенції стверджують, що її батьки бачили документ виключно як міждержавний пакт проти тоталітаризму, а не реальну систему, як вона працює сьогодні. Думаю, що вони й уявити собі не могли існування Європейського суду з прав людини з 60 тисячами справ, що перебувають на розгляді. Звісно, ми не можемо заморозити той статус-кво, який був 60 років тому. Але сьогодні межа між еволюційним тлумаченням та інфляцією прав людини є надто нечіткою. Варто сказати, що права людини є неефективними, коли проголошено дуже багато прав, оскільки в такому разі держава може виправдати свою нездатність поважати одне право, наполягаючи на тому, що вона вичерпала фінансові та політичні ресурси, намагаючись забезпечити інші права [7].

В Україні сформовано конституційні, нормативно-правові та інституційні засади, проте досі не побудовано правової держави. Попри суспільно-політичні трансформації, що відбулися внаслідок подій Майдану 2013–2014 рр. (Революції Гідності), низьким є рівень впливу суспільства на владу, забезпечення прав людини і громадянина, дотримання законодавства, правових підходів і принципів. В умовах військової агресії РФ проти України, втрати контролю над частиною територій (АР Крим, частини Донецької, Луганської областей), за максимального рівня загроз державі належний захист прав людини ускладнюється або навіть унеможливується. Масштаб порушень прав людини, численних людських втрат під час подій Майдану 2013–2014

рр. та окупації частини України став безпрецедентним для всього періоду незалежності. Крім цього, гостро актуальними залишаються трудові, соціальні, майнові та інші проблеми, зокрема й вразливих груп населення. Водночас значна частина суспільства демонструє достатню зрілість правосвідомості, прагне змін та готова їх здійснювати.

Нині відчутна позитивна суспільно-політична динаміка: подолано антагонізм між державною владою і громадянами; каральні методи поводження з громадянами є поодинокими; мінімізовано або зведено нанівець тиск та втручання органів державної влади у діяльність структур громадянського суспільства, засобів масової інформації; зменшено дистанцію для діалогу влади із суспільством у напрямку публічної відкритості й підзвітності. Утім, навіть ці позитивні зміни сприймаються як недостатні, а суспільство очікує глибинних змін у країні, встановлюючи високу шкалу вимог до результатів державної політики [4].

Список використаних джерел

1. Буракова Л. А. Почему у Грузии получилось / Л. А. Буракова. — М.: Юнайтед Пресс, 2011. — 271 с.
2. Куліцька С. Процес реформ з позицій дотримання прав людини / Софія Куліцька // Права людини в Україні: перше півріччя 2015 / за ред. А. Б. Благої, О. А. Мартиненка; Українська Гельсінська спілка з прав людини. — К.: [б. в.], 2015. — С. 5–19.
3. Ли Куан Ю. Сингапурская история (1965–2000). Из третьего мира — в первый / Ли Куан Ю. — Изд-во «Манн, Иванов и Фербер», 2012. — 576 с.
4. Палій Г. О. Підвищення ефективності правової системи України шляхом посилення правозахисної функції

громадянського суспільства: Аналітична записка [Електронний ресурс] / Г. О. Палій. — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1718/>. — Назва з екрана.

5. Права людини в Україні 2014: Доповідь правозахисних організацій [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://helsinki.org.ua/index.php?r=1.4.1.11>. — Назва з екрана.
6. Результати моніторингу ходу реформ в Україні, зокрема: «Спідометр реформ «Україна-ЄС»: конституційна та судова реформи» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://eu.pravo.org.ua/uk> та «Індекс моніторингу реформ (iMore)» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://imorevox.in.ua/?page_id=15. — Назва з екрана.
7. Юдківська Г. Сутінки прав людини і Європейський суд [Електронний ресурс] / Ганна Юдківська. — Режим доступу: <http://ua.racurs.ua/1136-prava-ganna-udkivska>. — Назва з екрана.
8. Acemoglu D. Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty / Daron Acemoglu, James Robinson. — Crown Business; Reprint edition. — 2013. — 544 p.
9. McTigue M. P. Alternative to Regulation: A Study of Reform in New Zealand / Maurice P. McTigue // Regulation. — 1998. — Vol. 21, № 1. — P. 34–40.
10. Powell B. Economic Freedom and Growth: The Case of the Celtic Tiger / Benjamin Powell // Cato Journal. — 2003. — Vol. 22, № 3. — P. 431–448.